

VU Research Portal

Case note: Rb Amsterdam (Facebook wraakporno)

Lodder, A.R.

2015

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Lodder, A. R., (2015). *Case note: Rb Amsterdam (Facebook wraakporno)*, No. 163, Jun 25, 2015. (Computerrecht; Vol. 2015, No. 5).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

1. Op 22 januari 2015 wordt Chantal geconfronteerd met een niet door haar aangemaakt Facebook-account, onder haar naam,¹ met haar foto, waarop kinderpornobeelden van haarzelf zijn geplaatst. Op het moment dat zij minderjarig was, 3 jaar eerder, had haar vriend met haar instemming met de telefoon opnames gemaakt van seksuele activiteiten die zij verrichtten. Beiden waren op dat moment (nog net) minderjarig.
2. Waarom drie jaar later dit filmpje opeens opduikt is onduidelijk. Wel is haar vriendje inmiddels ex, maar niet bekend is sinds wanneer. Het plaatsen van seksuele foto's en filmpjes van ex-en wordt wraakporno genoemd. De vriend ontkent echter. Van een NOS medewerker vernam ik dat de betreffende telefoon gestolen is geweest en later weer opdook. Dit zou kunnen verklaren hoe het filmpje uit de macht van de ex is geraakt. Trollen is weliswaar een bekend internetfenomeen, maar ik zou niet weten waarom een ander dan Chantal of de ex de aandrang zou hebben gehad een account onder de naam van Chantal aan te maken, met haar foto en dit filmpje.
3. In ieder geval heeft het filmpje impact. Het filmpje wordt ruim gedeeld en bekeken. Ik heb geen idee waarom familie en vrienden de drang voelen dergelijk materiaal te bekijken, maar in het vonnis is zelfs te lezen: "in haar dorp heeft bijna iedereen het filmpje gezien". Apart dorp, Werkendam, onder de rook van Gorinchem en niet ver van Dordrecht. De gemeente telt 25.000 inwoners, het dorp 10.000. Ik zou zelf eerder aan tientallen of enkele honderden kijkers hebben gedacht, maar blijkbaar dus bijna 10.000. Saillante bijkomstigheid is dat dus het hele dorp nu uit zedendelinquenten bestaat, vanwege dat het beeldmateriaal formeel onder kinderporno valt. Dat zou Chantal personen die haar vervelend benaderen kunnen inpeperen.
4. Haar leven is een hel geworden: ze kan niet meer over straat zonder nare opmerkingen naar haar hoofd geslingerd te krijgen. Dit zegt meer over de personen die dergelijke opmerkingen maken dan over Chantal, je zou hier boven moeten staan, maar prettig is het natuurlijk niet. Hoe je echter door een dergelijk filmpje reputatieschade kan oplopen (r.o. 3.2) is mij niet duidelijk. Ik begrijp dat het uitermate vervelend is als het hele dorp met terugwerkende kracht in je slaapkamer kan meekijken, maar de opnames lijken nu ook weer niet van dien aard dat onverwachte activiteiten van een bijna 18-jarige zijn vastgelegd.
5. Het filmpje schijnt volgens Tweakers al na een uur verwijderd te zijn.² De eiser en haar moeder hebben zeker 5 keer het filmpje als ongepast gerapporteerd, maar onduidelijk is wat er met deze meldingen is gebeurd. Facebook kon de meldingen: "niet beamen of ontkennen, omdat ook deze meldingen volgens Facebook zouden (kunnen) vallen onder de inmiddels verwijderde informatie." Toch stelt de rechter als feit vast onder 2.3.: "Korte tijd na de plaatsing is de opname van Facebook verwijderd." Niet duidelijk is waar dit feit op is gebaseerd en van de advocaat in deze zaak begreep ik dat ook niet duidelijk is of het filmpje door de plaatser of door Facebook is verwijderd. Hoewel het laatste voor de hand zou liggen, pleit daartegen dat het account nog enige dagen actief bleef. Voor de hand zou liggen dat bij dergelijke content een account door Facebook, op zijn minst tijdelijk, op zwart zou worden gezet.

---

¹ Ik begrijp dat het account bestond uit de combinatie van haar voornaam en de plaats waar ze vandaan komt, nl. Charlotte Werkendam.

² <http://tweakers.net/nieuws/103409/nederlandse-klaagt-facebook-aan-om-niet-vrijgeven-ip-adres-dader-wraakporno.html>

6. Bovenstaande meldingen vonden op 22 januari 2015 plaats en pas 4 dagen later verdwijnt het account: “dat de gegevens zijn verwijderd naar aanleiding van een op 26 januari 2015 ingediend verzoek om verwijdering van de ‘nep-account’ ‘door de gebruiker’.”, aldus Facebook, die over deze informatie dan blijkbaar weer wel beschikt.
7. Facebook heeft zich de problemen zelf op de hals gehaald. Menno Weij memoreerde al het zwakke optreden tijdens de zitting.³ Wat vooral verbaast, is de reactie van Facebook op het verzoek om gegevens eind april 2015. Het verzoek werd immers pas op 30 april verstuurd, dus meer dan 3 maanden nadat het account verwijderd was. Chantal had al op 23 januari aangifte gedaan en blijkbaar haar hoop gevestigd op de politie. Mij is niet duidelijk waarom ze niet ook toen al (of op zijn minst enige tijd later) naar Facebook is gestapt. Van Facebook kun je niet verwachten dat ze tot in lengte van dagen informatie bewaren. Voordat ik de precieze feitelikheden van de zaak kende, vond ik het in dit geval (meldingen over content, daarna verwijderen account) redelijk als Facebook de informatie enige tijd, ik dacht aan 1-3 maanden, nog zou bewaren. Het verzoek kwam echter dus nog later. In mijn ogen treft Facebook hier geen blaam. Waarom zouden ze na wat schermutselingen eind januari, na een daaropvolgende radiostilte van meer dan 3 maanden, nog over deze informatie moeten beschikken?
8. Facebook had dus eind april kunnen aangeven dat ze geen gegevens meer hadden. Facebook speelde het echter formeel, om de gegevens te verstrekken hadden ze nodig: “a valid subpoena or court order.” Dit zal ongetwijfeld een standaard reactie zijn, maar is in onderhavig geval onverstandig. De suggestie kan worden gewekt dat ze nog over gegevens beschikken. Weliswaar gaf Facebook aan dat de mogelijkheid bestaat dat ze niet meer over de gegevens beschikken, maar gezien het algemene beleid van Facebook werkelijk alles te bewaren (zelfs wat een gebruiker verwijderd schijnt door Facebook bewaard te worden) is dit niet direct te verwachten. Een filmpje waarover gerapporteerd is, zeker gezien de aard van het filmpje, zou aanleiding kunnen zijn de betreffende informatie wat langer te bewaren. Zeker ook in het licht van hun algemene voorwaarden waarin staat: “kunnen gegevens ook gebruiken, bewaren en delen wanneer we overtuigd zijn dat dit noodzakelijk is om fraude of andere illegale activiteiten te detecteren, te voorkomen en aan te pakken, om onszelf, jou en anderen te beschermen”. Niet duidelijk is overigens of uit de rapportage in eerste instantie bleek dat het om “wraakporno” ging of dat de reden voor de klacht “slechts” expliciet beeldmateriaal was.
9. In een uitspraak van de Rechtbank Amsterdam van 28 mei 2015⁴ kwam Facebook goed weg door aan te geven dat de verkeerde Facebook was gedagvaard, namelijk Nederland en niet Ierland. Een praktijk waar Google zich ook wel schuldig aan maakt: je moet bij Inc. zijn, niet bij NL. Hoewel een dergelijke opstelling naar de letter van de wet mogelijk verdedigbaar is, kent de wet zoals bekend ook een geest en getuigt een dergelijke opstelling in dat licht van een bijna kinderlijk verantwoordelijkheid wegschuiven dan wel creëren van uitstel (waarschijnlijk in de hoop van afstel). In deze zaak waren Facebook NL en Ierland gedagvaard dus het verwijzen naar de eerdere uitspraak had alleen al om die reden geen zin. De rechter geeft niettemin aan dat het verkooppraatje uit de eerdere zaak (Facebook NL doet alleen aan verkoopactiviteiten) hier niet opgaat. Hier blijkt ook weer het zwakke optreden van de advocaten:⁵ “De raadslieden van Facebook hebben ter zitting volstaan

---

³ <http://www.solv.nl/weblog/de-wraakporno-zaak-waarom-facebook-de-schuld-vooral-bij-zichzelf-moet-zoeken/20557#!lang=en>

⁴ ECLI:NL:RBAMS:2015:3659

⁵ Ik doe hiermee geen uitspraak over de kwaliteiten van de advocaten. Ik vermoed dat gebrekkige informatievoorziening aan de kant van Facebook hier de oorzaak van is.

met de mededeling dat het hen niet bekend is of dergelijke gegevens toegankelijk zijn voor Facebook Nederland, maar dat dat hen onwaarschijnlijk lijkt, omdat Facebook Nederland met name is gericht op de verkoop. Nu een nadere toelichting van Facebook ontbreekt, wordt deze stellingname onvoldoende overtuigend geacht.” De rechter gaat er dan ook van uit dat behalve het eveneens gedagvaarde Facebook Ierland “ook Facebook Nederland in beginsel toegang heeft tot de gevraagde gegevens.”

10. Mede door de opstelling van Facebook, heeft bij de rechter de overtuiging post gevat dat Facebook nog over de gegevens beschikt. Zijn uitspraak was dan ook dat de gegevens moeten worden afgegeven. Een vreemde uitspraak: partij, geef af wat u zegt niet te hebben. Als stok achter de deur heeft de rechter aangegeven dat een deskundige mag rondsnuffelen bij Facebook op zoek naar de gegevens, als niet binnen twee weken na uitspraak de gegevens zijn verstrekt. Direct na de uitspraak verklaarde Facebook nogmaals niet over de gegevens te beschikken (ze konden moeilijk anders).
11. De aanwijzing van de deskundige lijkt op het eerste gezicht weinig zinvol. Partijen moet er samen uitkomen inzake welke deskundige wat gaat doen, maar ik vermoed dat Facebook niet meewerkt en de rechter nogmaals tussenbeide zal moeten komen. Wat de zaak in mijn ogen lastig maakt, is dat Facebook over een schat aan informatie beschikt en in het kader van de waarheidsvinding de deskundige onbeperkt toegang zou moeten hebben. In het licht van deze zaak lijkt me een dergelijke verstreckende zoekactie niet te rechtvaardigen, maar de rechter besliste dus anders. Of het ooit zover komt dat naar de niet bestaande gegevens zal worden gezocht betwijfel ik. Naarmate de tijd verstrijkt wordt de kans ook steeds kleiner dat iets gevonden wordt.
12. Als mogelijke deskundige is in de dagvaarding FOX-IT genoemd, die in staat moeten worden geacht informatie te vinden zelfs als Facebook niet wist daarover te beschikken. Dat zou een mooie uitkomst zijn, zogenaamde win-win. Facebook kan oprecht gedacht hebben niet meer de informatie te hebben die superspecialisten nog wel boven water krijgen. En Chantal heeft dan informatie om de “dader” aan te spreken. Vergeet niet dat eerder dit jaar nog een minister en staatssecretaris opstapten om plots gevonden onvindbare documenten. Als de gegevens er nog zijn, dan worden ze gevonden. Facebook kan het zich in ieder geval niet veroorloven alsnog gegevens te wissen met het risico dat dat ooit uitkomt.
13. In het verleden heb ik goede ervaringen met Google voor wat betreft weghalen van content (een keer Search, een keer Youtube). Wat betreft weghalen van content werkt Facebook ook zondermeer goed. In deze zaak ging het echter om de persoon achter een account. In een zaak als deze lijkt me dat Google en Facebook normaalgesproken zouden meewerken. Als Chantal eind januari om de gegevens van de uploader had gevraagd, zou Facebook die hebben verstrekt, lijkt me. Al was het maar omdat degene die het account creëerde op meerdere gronden in strijd met de voorwaarden van Facebook opereerde. Een beroep op bescherming van de persoonlijke levenssfeer van iemand die een fake-account aanmaakt met kinderporno-materiaal lijkt me niet aan de orde. Voor zover in gevallen als deze Facebook niet meewerkt, kan deze uitspraak toekomstige slachtoffers helpen.
14. Facebook is niet in hoger beroep gegaan.

ARL